

Excursie Noordwaard - Biesbosch 14 april 2018

Ria Hogerwaard

De Noordwaard is een gebied van zo'n 4.450 ha dat grenst aan de Nieuwe Merwede, ten westen van Werkendam en ten noorden van het Nationale Park de Biesbosch. (foto Ria Hogerwaard)

Zaterdag 14 april 2018 belooft een prachtige lentedag te worden. We vertrekken om 08.15 uur, met als passagier HES, fietsen achterop, in de kofferbak koffie, zelfgemaakte kwarktaart, een bak slagroom en proviand voor de rest van de dag. We rijden op de A4 met de bedoeling bij Fijnaart de afslag te nemen, om daar tot de ontdekking te komen dat de afslag afgesloten is. Er zit niets anders op dan door te rijden en zo komen we uit bij het pontje bij de Kop van 't Land. Het is dan 09.10 uur. Weekenddienst: het pontje vaart pas om 09.45 uur. Een buurtbewoonster beweert dat omrijden geen zin heeft, want dan moet je nog drie kwartier rijden. Later horen we dat het slechts een kwartier geweest zou zijn. Daar sta je dan als organisator, de afgesproken tijd van 09.30 uur is niet te realiseren. Een telefoontje aan de andere deelnemers dan maar. Gelukkig hadden ze er be-

grip voor en zo arriveren wij om even over 10 bij het Biesboschmuseum. Hidde, Lucie, Walter, Ineke, Robert en Sarah-Jane staan ons daar al op te wachten. Door een misverstandje komen ook Marike en Wim wat later aanrijden. Een 5 tal leden had een fiets gehuurd bij het museum en hoewel het museum pas om 11.00 uur open zou gaan, kunnen ze toch om 10 uur de fiets ophalen. Ondertussen schenken wij koffie in en snijden de kwarktaart aan. Door de verwarring vergeet ik de bak slagroom voor op de taart, die 's avonds, eenmaal thuis, tot boter geworden bleek in de warme auto.

Hidde rijdt voorop als gids omdat hij een frequent terugkerende bezoeker van de Biesbosch is. We stappen regelmatig af om vogels te bekijken; er is een enorm aanbod en ook horen we veel vogelzang. Bij het Vis-

arendnest zien we de Visarend rondvliegen en op het nest zitten, terwijl de partner een vis en een tak aanvoert.

Visarend op het nest dat al twee jaren dienst deed (foto Hidde Bult)

Volgens informatie van Staatsbosbeheer is er een jaar na het allereerste broedgeval van de Visarend in Nederland, al een tweede broedpaar in de Biesbosch. Vorig jaar waren er wel twee paartjes Visarenden in het waterrijke, uitgestrekte natuurgebied, maar kwam één paartje daadwerkelijk tot broeden. De Visarend (Pandion haliaetus) is een prachtige roofvogel. Ze zijn een stuk kleiner dan Zearenden (Haliaeetus albicilla). Ze hebben een lichte onderzijde en donkere bovendelen. Ze 'bidden' met zware vleugelslagen en duiken vanaf grote hoogte met vooruitgestoken poten in het water om vis te vangen. Visarenden zijn trekvogels en overwinteren in (tropisch) Afrika. Sinds 2016 broedt de visarend in Nederland, in de Biesbosch. Daar kwam in 2017 een tweede broedpaar bij. Nationaal Park de Biesbosch is een zoetwatergetijdengebied. Daar zijn er maar een paar van in de wereld. In de Biesbosch is dus sprake van eb en vloed, uniek in een zoetwatergebied. Water, rietlanden en kreken vormen het grootste deel van het landschap. Door gigantische natuur- en veiligheidsprojecten in het Nationaal Park De Biesbosch is het natuur- en recreatiegebied bijna verdubbeld. Vooral de ondiepe visrijke natuurontwikkelingsgebieden zoals de Noordwaard en Zuiderklip zijn in trek bij de Visarenden. De vogels vangen hier dage-

lijks met succes grote voorns en brasems. Het paartje dat in de boom broedt, zit vaak in de Noordwaard en het nieuwe broedpaar van de hoogspanningsmast is vaak in Zuiderklip te vinden.

Op deze locatie zien we ook een paartje Kleine Plevier bezig. Het mannetje slooft zich vreselijk uit om het vrouwtje het hof te maken, maar zij blijft stoïcijns bezig met een kuiltje draaien in de grond.

We fietsen weer door en treffen ook andere groepen vogelaars. Bij het Spaarbekken is niet veel te zien, wel horen we langs het pad erheen Rietgorzen. We scoren enorm veel vogels, misschien overdrijf ik een klein beetje, maar het zou me niet verbazen als we 100 soorten gehaald hebben.'

Kleine Plevieren, links de man in volle actie (foto's HES van Schoonhoven)

Voor de lunch wijst Hidde aan de overkant van de polder Maltha naar een boomstam die hij daar speciaal voor ons heeft wegge-

legd en waar we fijn op zouden kunnen zitten. Daar aangekomen bleek de boomstam toch wat gekrompen, want we pasten er slechts met zes op.

Je kunt wel zien wie de brutaalsten waren om een plekje op de boomstam te veroveren. (foto HES van Schoonhoven)

Later zagen we dat we toch niet goed uitgepakt hadden, want we troffen een groep mensen (dachten nog vogelaars die iets bijzonders zagen) die een grote tafel opgesteld hadden en daar een soort haringparty hielden. Allerlei hapjes en drankjes. We werden niet uitgenodigd.

Boerenzwaluw (foto: Ria Hogerwaard)

We werden ook nog verrast met de vlucht van de Zeearend, die steeds aangevallen werd door een drietal Kokmeeuwen, Buizerd en daarna een andere rover, waar de meningen over verdeeld waren bij het kijkende publiek. Havik, Buizerd, Bruine Kiekendief? Maakt niet uit de Zeearend was al spectaculair.

Zeearend

De zeearend is de ster van De Biesbosch! De 'vliegende deur', zoals deze roofvogel met een spanwijdte van 2,40 meter ook wel wordt genoemd, is tegenwoordig vaste bewoner van de delta. Sinds de aanleg van natuurontwikkelingsgebieden zoals de kleine Noordwaard, Zuiderklip en Tongplaat is het aantal zeearenden in De Biesbosch toegenomen. Voorheen kwamen ze alleen tijdens strenge winters naar het zuiden van ons land om te overwinteren. Tegenwoordig is het gebied zo groot en voedselrijk dat ze er ook in de zomer verblijven. In 2012 resulteerde dat in het eerste succesvolle broedgeval. In 2014 kwam er nog een paartje tot broeden en De Biesbosch is sindsdien het gebied van Nederland met de hoogste dichtheid Zeearenden! (Bron Staatsbosbeheer)

Boerenzwaluw (foto Ria Hogerwaard)

Het was echt genieten, het weer, het fietsen, de vele vogels, alles werkte mee. Tegen 16.00 uur besluiten we richting museum te gaan, omdat de huurfietsen om half 5 ingeleverd moeten worden. Met een klein groepje gaan we nog iets drinken en een ijsje eten om daarna ieder zijns weegs te gaan. Wij rijden achter Hidde en zien net als hij de Zeearend over de weg vliegen, dus snel aan de kant en nog even nagenieten van deze imposante vogel.

Soortenlijst. In vet staan bijzondere waarnemingen of erg goed geziene vogels:

Haas, Aalscholver, **Appelvink**, Bergeend, Blauwborst, Blauwe Reiger, **Boerenzwaluw**,

Bontbekplevier, Boomkruiper, Brandgans, **Brilduiker**, Bruine Kiekendief, Buizerd, Cetti's Zanger, Dodaars, Ekster, Fitis, Fuut, Gaai, **Gekraagde Roodstaart**, Gele Kwikstaart, Graspieper, Grauwe Gans, Groenling, Groenpootruiter, Grote Bonte Specht, Grote Canadese Gans, Grote Mantelmeeuw, Grote Zilverreiger, Grutto, Heggenmus, Houtduif, Huismus, Kauw, Kempmaan, Kievit, **Kleine Bonte Specht**, Kleine Mantelmeeuw, **Kleine Plevier**, Kluut, Kneu, Knobbelzwaan, **Koekoek**, Kokmeeuw, Kolgans, Koolmees, Krakeend, Kuifeend, Lepelaar, **Matkop**, Meerkoet, Merel, **Nachtegaal**, Nijlgans, **Nonnetje (paar)**, Pijlstaart, Pimpelmees, Putter, Rietgors, **Rietzanger**, Ringmus, **Roerdomp**, Scholekster, Slobeend, Sperwer, Spreeuw, Stormmeeuw, Tafeleend, Tjiftjaf, Torenvalk, Tureluur, Veldleeuwerik, Vink, Visarend, Waterhoen, Wilde Eend, Winterkoning, Wintertaling, Witgat, Witte Kwik-

staart, Wulp, Zanglijster, **Zeearend**, Zilvermeeuw, **Zomertaling**, Zwarte Kraai, Zwarte Ruiter, Zwartkop, Zwartkopmeeuw.

Boerenzwaluw, dit glimmende mannetje boven een kil stal voor iedereen de show (foto: HES van Schoonhoven)

Halsteren, 18 04 2018

Zeearend lastig gevallen door Kokmeeuwen (foto: HES van Schoonhoven)